

- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- Philosophy of Sufficiency Economy

Sufficiency Economy Philosophy (SEP)

(พระบาทสมเด็จพระเจ้าหัว รัชกาลที่ ๙ พระราชทานแต่สภาพัฒน์ ๒๘ พ.ย.๒๕๔๐)

ความเปลี่ยนแปลง
วิกฤติ

ก่อนการเปลี่ยนแปลง

หลังการเปลี่ยนแปลง

สร้างความเข้มแข็ง
(ภูมิคุ้มกัน)

เกิดผลกระทบ

ปรับตัวได้

1) ด้านวัตถุประสงค์

เสียหายน้อย

ฟื้นตัวเร็ว

2) ด้านสังคม

3) ด้านสิ่งแวดล้อม

4) ด้านวัฒนธรรม

เป้าหมายของการพัฒนาของสหประชาชาติ

ระยะที่ 1 ค.ศ.2000 – 2015

New Millennial Goals

ระยะที่ 2 ค.ศ.2016 – 2030

Sustainable Development Goals

- 1) People-centered approach
- 2) Area-based
- 3) SEP

Sufficiency for Sustainability

(S4S)

ความพอเพียงเพื่อความยั่งยืน

โลกมนุษย์ – คริสต์ศตวรรษที่ 21 (ค.ศ.2000 – 2100)

1. ธรรมชาติของศตวรรษนี้
2. ยุคแห่งความสุดโต่ง
3. ร้อยปีแห่งวิกฤติ
4. ความเหลื่อมล้ำรอบด้าน

ธรรมชาติใหม่

1. โลกาภิวัตน์ Globalization
2. เทคโนโลยีดิจิทัล Digitalization
3. ตัดคนกลาง Disintermediation
4. ความรุนแรง Radicalization

ยุคแห่งความสุดโต่ง

1. สุดโต่งด้านปรากฏการณ์ธรรมชาติ
สุดโต่งด้านสิ่งแวดล้อม - ภูมิอากาศ
2. สุดโต่งด้านการเมือง
สุดโต่งด้านสังคม
3. สุดโต่งด้านเศรษฐกิจ
4. สุดโต่งด้านการรักษาพยาบาล

ร้อยปีแห่งวิกฤติ

1. วิกฤติคนล้นโลก
2. วิกฤติภาวะโลกร้อน
3. วิกฤติพลังงาน
4. วิกฤติการขาดแคลนน้ำจืด

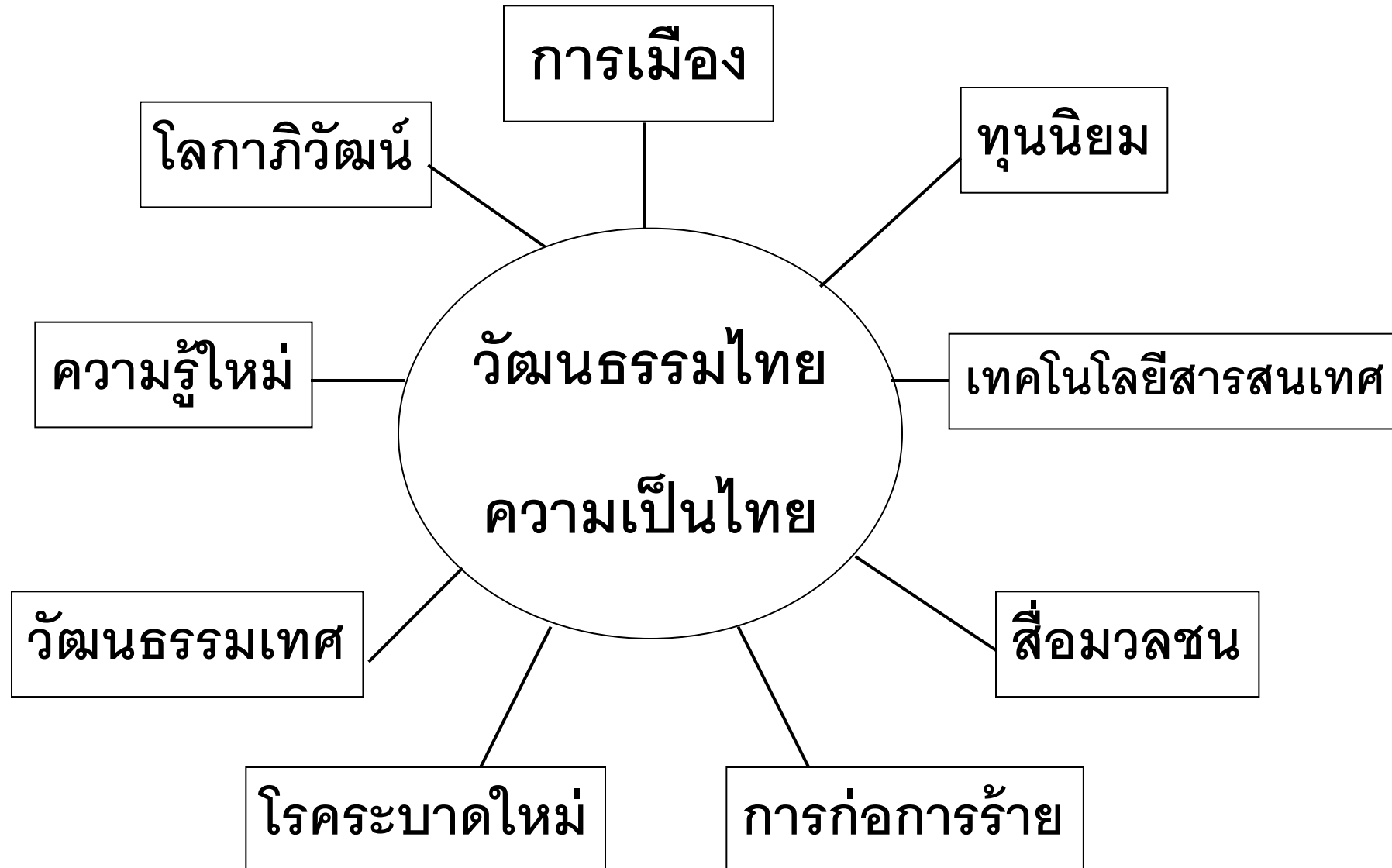

วิกฤติอาหารและที่อยู่อาศัย

ความเหลื่อมล้ำรอบด้าน

1. ชนบท กับเมือง
2. การได้รับการศึกษา กับ การไม่ได้รับการศึกษา
3. โคตรรวย กับโคตรจน
4. การเข้าถึงบริการ กับ การขาดโอกาส

สังคมไทยวันนี้

ผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์

“วิถีทางดำเนินของบ้านเมืองและของประชาชน โดยทั่วไปมีความเปลี่ยนแปลงมาตลอด เนื่องมาจาก ความวิปริตผันแปรของวิถีแห่งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่นๆ ของโลก ยากยิ่งที่เราจะหลีกเลี่ยงให้ พ้นได้ จึงต้องระมัดระวัง ควบคุมควบคุมตัวเรามากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการเป็นอยู่โดย *ประหยัด* เพื่อที่จะอยู่ให้ รอดและก้าวหน้าต่อไปได้โดยสวัสดิ์”

(พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

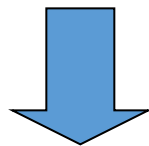
เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ : ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๑)

ไทยเปลี่ยน

1. โครงสร้างประชากรไทย

1. วัยเด็ก (0-15 ปี) ลดลงเรื่อยๆ
2. วัยทำงาน (15-60 ปี) ค่อนข้างคงที่ในช่วงนี้
3. วัยสูงอายุ (60-75 / 75-90 / 90-100+ ปี)

เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ระบบสุขภาพและการสาธารณสุขจะปรับเปลี่ยนนโยบาย
และโครงสร้างเพื่อรับมือกับประเด็นนี้อย่างไร?

2. โครงสร้างเศรษฐกิจไทย

- ก. ส่งเสริมการลงทุน – ภาคอุตสาหกรรมที่ผ่านมารีบตัวได้ผลดีมาก
→ ขณะนี้ต้องปรับตัวอย่างเร่งด่วน
- ข. ต้องเร่งส่งเสริมการเกษตร (→ พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน)
- การจัดการดิน / น้ำจืด / ปุ๋ย / พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์
 - เทคโนโลยีการเกษตรและการแปรรูป
 - โลจิสติกส์สินค้าเกษตร
 - ความเป็นธรรมในการกระจายรายได้

3. โครงสร้างการเมืองไทย

- ก. หลักการ → ต้องออกแบบระบอบการเมืองเพื่อสร้าง
 ภราดรภาพ
- ข. ขจัดปัญหา “คอร์รัปชัน” และ “นักธุรกิจการเมือง”
- ค. ยึดหลัก “ความถูกต้องเที่ยงธรรม”
- ง. เป้าหมายของการอาสาสมัครมาทำงานการเมืองก็เพื่อ
 “เสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม”
- จ. หัวใจคือ “ธรรมาธิปไตย”

4. วิกฤตศีลธรรม

เดิม

ปัจจุบัน

ธรรมเนียม

ธนนियม

สันโดษ

วัตถุนियม – บริโภคนियม

สาธารณนियม

อัตตนियม, พรรคนियม

ประชานियม / อำนาจนियม

5. กักตักประเทศไทย

ก. กักตักความน่าเชื่อถือภาครัฐ

- ความถูกต้องเที่ยงธรรม
- การไม่ก้าวก่ายกันของอำนาจการปกครองทั้งสามส่วน
- ความรู้ความสามารถของผู้ใหญ่ในบ้านเมือง

ข. กักตักความเหลื่อมล้ำระหว่างคนมีกับคนจน

ค. ฉ้อราษฎร์บังหลวง

<p style="text-align: center;">ทุนนิยมคุณธรรม (ฝั่ง)</p>	<p style="text-align: center;">ทุนนิยมสามัญ (ตักแตน)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • กำไรพอประมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> • กำไรสูงสุด
<ul style="list-style-type: none"> • ปฏิบัติตามกฎหมาย • รักษาธรรมชาติ • ยึดถือคุณธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> • ผิด / เลี่ยงกฎหมาย • ทำลายธรรมชาติ • ทำผิดศีลธรรม
<ul style="list-style-type: none"> • บริษัทอยู่ได้และรับผิดชอบต่อสังคมและธรรมชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • บริษัทได้เปรียบสังคมแต่ธรรมชาติถูกทำลาย

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
(๔ ธันวาคม ๒๕๔๐)

“เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy”
...คำว่า Sufficiency Economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ
จะมีได้อย่างไร เพราะว่าป็นทฤษฎีใหม่
... Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำรา
เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่
และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่า
เราก็สามารถที่จะไปปรับปรุง หรือไปใช้หลักการ
เพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น

ในหลวงทรงเน้นย้ำถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) ซึ่งเป็นคำใหม่ของพระองค์ท่านอีกครั้งในปีพ.ศ. 2543

"หมายความว่า ประหยัด แต่ไม่ใช่ชี้เหนียว ทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วยกัน ทำอะไรด้วยเหตุและผล จะเป็นเศรษฐกิจพอเพียง แล้วทุกคนจะมีความสุข"

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
(๔ ธันวาคม ๒๕๔๐)

"การกู้เงินที่นำมาใช้ในสิ่งที่ไม่ทำรายได้นั้น
ไม่ดี อันนี้เป็นข้อสำคัญ เพราะว่าถ้ากู้เงิน
แล้วทำให้มีรายได้ ก็เท่ากับจะใช้หนี้ได้
ไม่ต้องติดหนี้ ไม่ต้องเดือดร้อน ไม่ต้อง
เสียเกียรติ"

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
(๔ ธันวาคม ๒๕๔๑)

“สมัยก่อนนี้ **พอมีพอกิน** สมัยนี้ชักจะไม่ **พอมีพอกิน** จึงต้องมีนโยบายที่จะทำ เศรษฐกิจ **พอเพียง** เพื่อที่จะให้ทุกคนมีความ **พอเพียง** ได้ ให้ **พอเพียง** นี้ก็หมายความว่า มี **กิน** มีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่า **พอ**”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
(๔ ธันวาคม ๒๕๔๑)

“...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย...

...มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็จะอยู่เย็นเป็นสุข...

...ความพอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตตา...

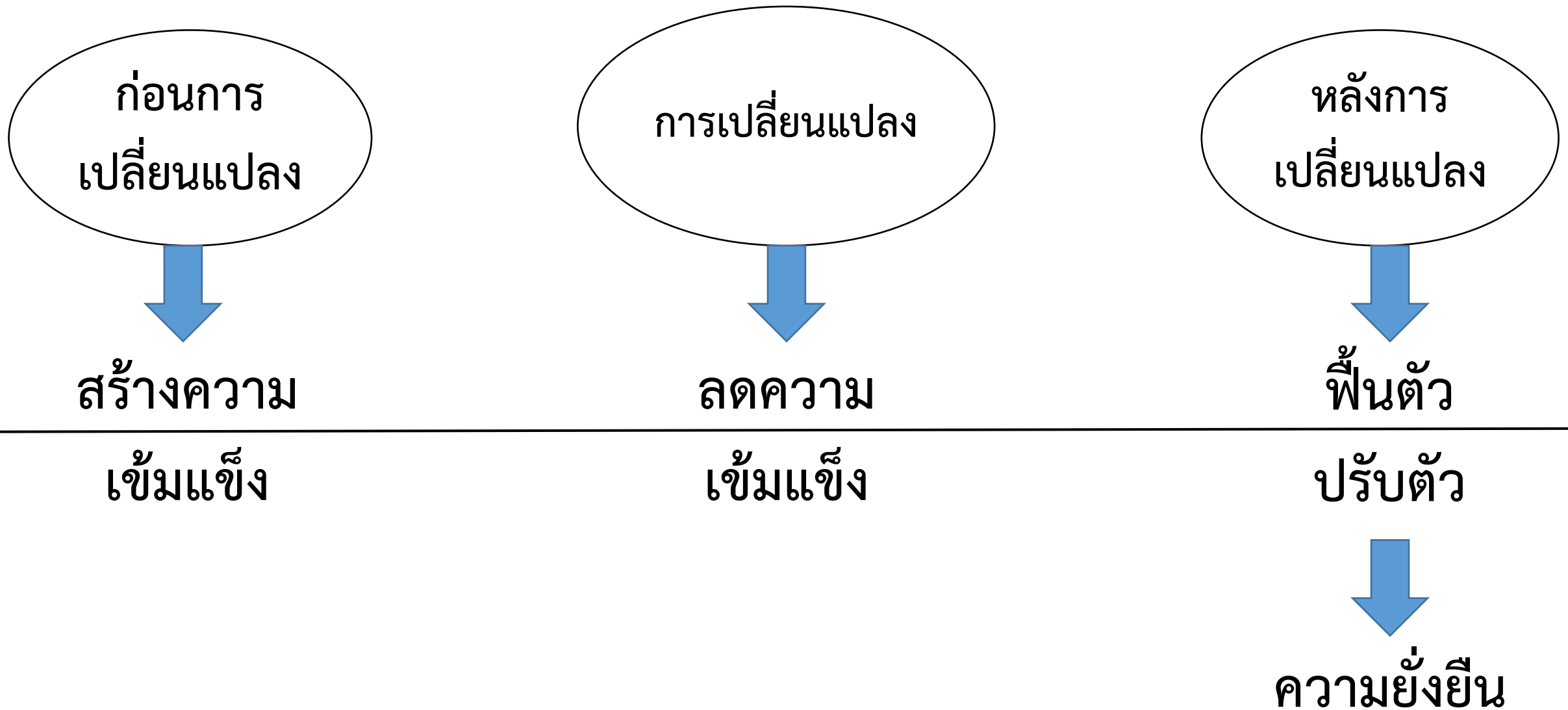
...พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง”

ในด้านพูดจาและความคิดก็ต้องพอเพียงด้วย เพื่อให้
มิให้เกิดการทะเลาะกัน ความพอเพียงในความหมายนี้
ก็คือ ความพอประมาณ และความมีเหตุผลนั่นเอง

"ความพอเพียงในความคิดก็คือ แสดงความคิด
ของตัวเอง ความเห็นของตัวเอง และปล่อยให้คนอื่นพูดบ้าง
และมาพิจารณาว่า ที่เขาพูดกับที่เราพูด อันไหน
พอเพียง อันไหนเข้าเรื่อง ถ้าไม่เข้าเรื่องก็แก้ไข
เพราะว่าถ้าพูดกันโดยที่ไม่รู้เรื่อง ก็จะกลายเป็น
ทะเลาะกัน..."

(พระราชดำรัส 4 ธันวาคม 2541)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและ บริหารประเทศให้ดำเนินไปใน *ทางสายกลาง* โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมี เหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมี ผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้อง อาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการ ต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้อง เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และ นักธุรกิจทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่ เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์

- เป็นแนวทางการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ
- “ทางสายกลาง”
- ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ
ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมี
ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมี
ผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง
ทั้งภายนอกและภายใน

หลักความ
พอเพียง

(1) พอประมาณ

- พอดีพอเหมาะต่ออัตรา

- ไม่มากเกินไป

- ไม่น้อยเกินไป

(2) ความมีเหตุผล : อธิบายได้

1. ตามหลักวิชา
2. ตามหลักกฎหมาย
3. ตามหลักศีลธรรม
4. ตามกฎเกณฑ์สังคม

ระบบภูมิคุ้มกันตัว 4 ด้าน

• เหตุปัจจัย → การเปลี่ยนแปลง → เกิดผลกระทบ

(1) ด้านวัตถุ

(2) ด้านสังคม

(3) ด้านสิ่งแวดล้อม

(4) ด้านวัฒนธรรม

ภูมิคุ้มกันในปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียงมี 4 ประการ

1. ภูมิคุ้มกันด้านวัตถุ (ด้านเศรษฐกิจ, ด้านการเงิน, ด้านทรัพย์สิน, ฯลฯ)
2. ภูมิคุ้มกันด้านสังคม (ด้านคุณธรรม, ด้านสุขภาพ, ด้านการศึกษา, ฯลฯ)
3. ภูมิคุ้มกันด้านสิ่งแวดล้อม (ด้านนโยบายสีเขียว, ด้านประหยัดพลังงาน, ด้านการกำจัดขยะ, ฯลฯ)
4. ภูมิคุ้มกันด้านวัฒนธรรม (ด้านวิถีชุมชน, ด้านภาษา, ด้านสถาปัตยกรรม, ฯลฯ)

ระบบภูมิคุ้มกันด้านวัตถุ

ภูมิคุ้มกันเข้มแข็ง

- มีเงินออม
- ประหยัด - เรียบง่าย
- มีการประกันความเสี่ยง
- มีการวางแผนระยะยาว

ภูมิคุ้มกันบกพร่อง

- มีหนี้ไม่ก่อรายได้
- ฟุ้งเฟ้อ - ยุ่งยาก
- ขาดการประกันความเสี่ยง
- ขาดการวางแผนระยะยาว

ระบบภูมิคุ้มกันด้านสังคม

ภูมิคุ้มกันเข้มแข็ง

- รู้-รัก-สามัคคี
- มีคุณธรรม
- “สังคมสีขาว”
- “อยู่เย็นเป็นสุข”
- ทูนทางสังคมสูง

ภูมิคุ้มกันบกพร่อง

- ระวัง-ทะเลาะเบาะแว้ง
- ไร้คุณธรรม
- เยื่อแห่งอบายมุขทั้งปวง
- “อยู่ร้อนนอนทุกข์”
- ทูนทางสังคมต่ำ

วิธีสร้างภูมิคุ้มกันทางศีลธรรมแก่ลูกหลาน

1. ฐานเครือญาติที่มั่นคง
2. คำสอนของครอบครัว / ตระกูล
3. พาลูกเข้าวัด / ศึกษาและปฏิบัติธรรม
4. สอนลูกให้
 - (1) รู้จักคุณค่าของเงิน
 - (2) รู้จักใช้จ่ายเงิน
 - และ (3) ออมและทำบุญ
5. ฝึก “ใจ” ให้เข้มแข็งยิ่งๆ ขึ้น
 - ปฏิเสธความชั่ว / ยึดมั่นความดี

ระบบภูมิคุ้มกันด้านสิ่งแวดล้อม

ภูมิคุ้มกันเข้มแข็ง

- มีความรู้ และสำนึก
- สร้าง “สุขนิสัย”
- สะอาด-เป็นระเบียบ
- อยู่กับธรรมชาติ

ภูมิคุ้มกันบกพร่อง

- ขาดความรู้ – ขาดสำนึก
- เต็มไปด้วย “ทุกขนิสัย”
- สกปรก – ขาดระเบียบ
- ทำลายธรรมชาติ

ระบบภูมิคุ้มกันด้านวัฒนธรรม

ภูมิคุ้มกันเข้มแข็ง

- มั่นคงในวัฒนธรรมไทย และเชิดชูวัฒนธรรมท้องถิ่น
- เข้าใจและเป็นมิตรต่อวัฒนธรรมต่างถิ่นต่างชาติ

ภูมิคุ้มกันบกพร่อง

- ย่อหย่อน – ไม่ใส่ใจ – รู้สึกเป็นปมด้อยในวัฒนธรรมไทย – วัฒนธรรมท้องถิ่น
- เหยียดหยาม - มุ่งร้ายต่อต่างวัฒนธรรม

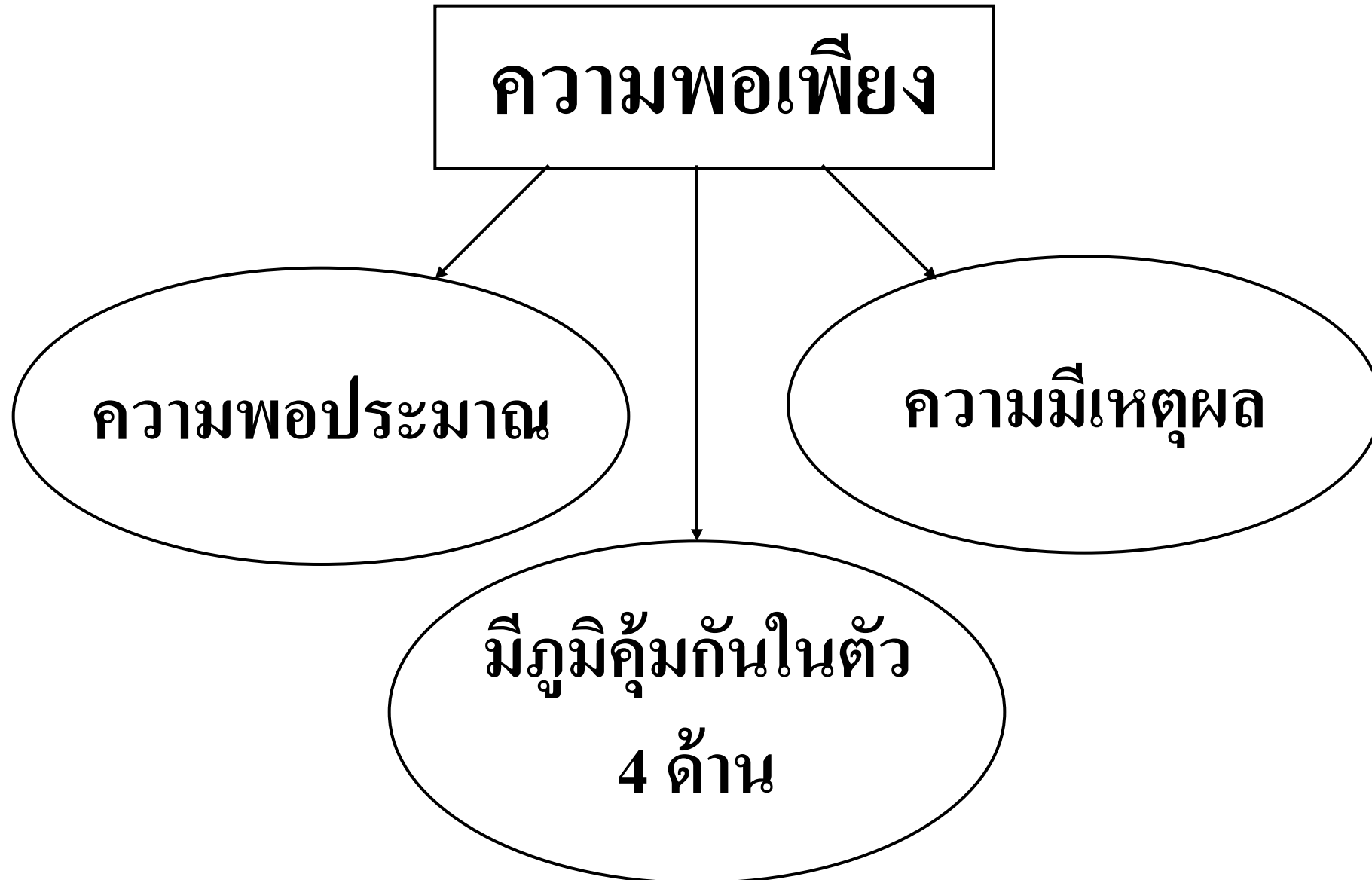
กลไกในการสร้างระบบภูมิคุ้มกัน

<u>มิติ</u>	<u>ตัวชี้วัด</u>	<u>เป้าหมาย</u>	<u>แผน-ปฏิบัติ- ประเมิน</u>
1. ด้านวัตถุประสงค์			
2. ด้านสังคม			
3. ด้านสิ่งแวดล้อม			
4. ด้านวัฒนธรรม			

บัญชีส่วนตัว / บัญชีครัวเรือน

รายรับ	รายจ่าย
1.	1.
2.	2.
3.	3.
* ถ้ามมาอาชีพะ	* พอประมาณ และมีเหตุผล
* เพิ่มรายรับ	* ลดรายจ่าย

สามองค์ประกอบ

เงื่อนไข x 3

1. เงื่อนไขในการใช้วิชา
ความรู้
2. เงื่อนไขในการสร้าง
คุณธรรม
3. เงื่อนไขในการใช้ชีวิต

เงื่อนไขในการใช้ความรู้

จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ
และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำ
วิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการ
ดำเนินการทุกขั้นตอน

ทำงานอย่างผู้รู้จริง

1. หลักคิด : จะทำอะไร? เกิดประโยชน์อะไร
2. หลักวิชา : ทำอย่างไรจึงจะปฏิบัติได้ถูกต้อง
(ประหยัด – เรียบง่าย – ประโยชน์
สูงสุด)
3. หลักปฏิบัติ : ออกแบบวิธีปฏิบัติ

ประเมินผล

ปรับปรุงตลอดเวลา

2. เงื่อนไขในการสร้างคุณธรรม

ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐาน
จิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของ
รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มี
สำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต

คุณธรรมหลักขององค์การ

คุณธรรม	ฝ่ายนโยบาย	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายปฏิบัติ
1. ความซื่อสัตย์			
2. ความรับผิดชอบ			
3. ความพอเพียง			

คุณธรรมหลักของสถานศึกษา

	ผู้บริหาร	ครู – อาจารย์	นักเรียน
ซื่อสัตย์			
รับผิดชอบ			
พอเพียง			

3. เงื่อนไขในการใช้ชีวิต

ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความ
เพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

สติ : ความรู้ตัวทั่วพร้อม

ปัญญา : ความรู้แจ้งแทงตลอด

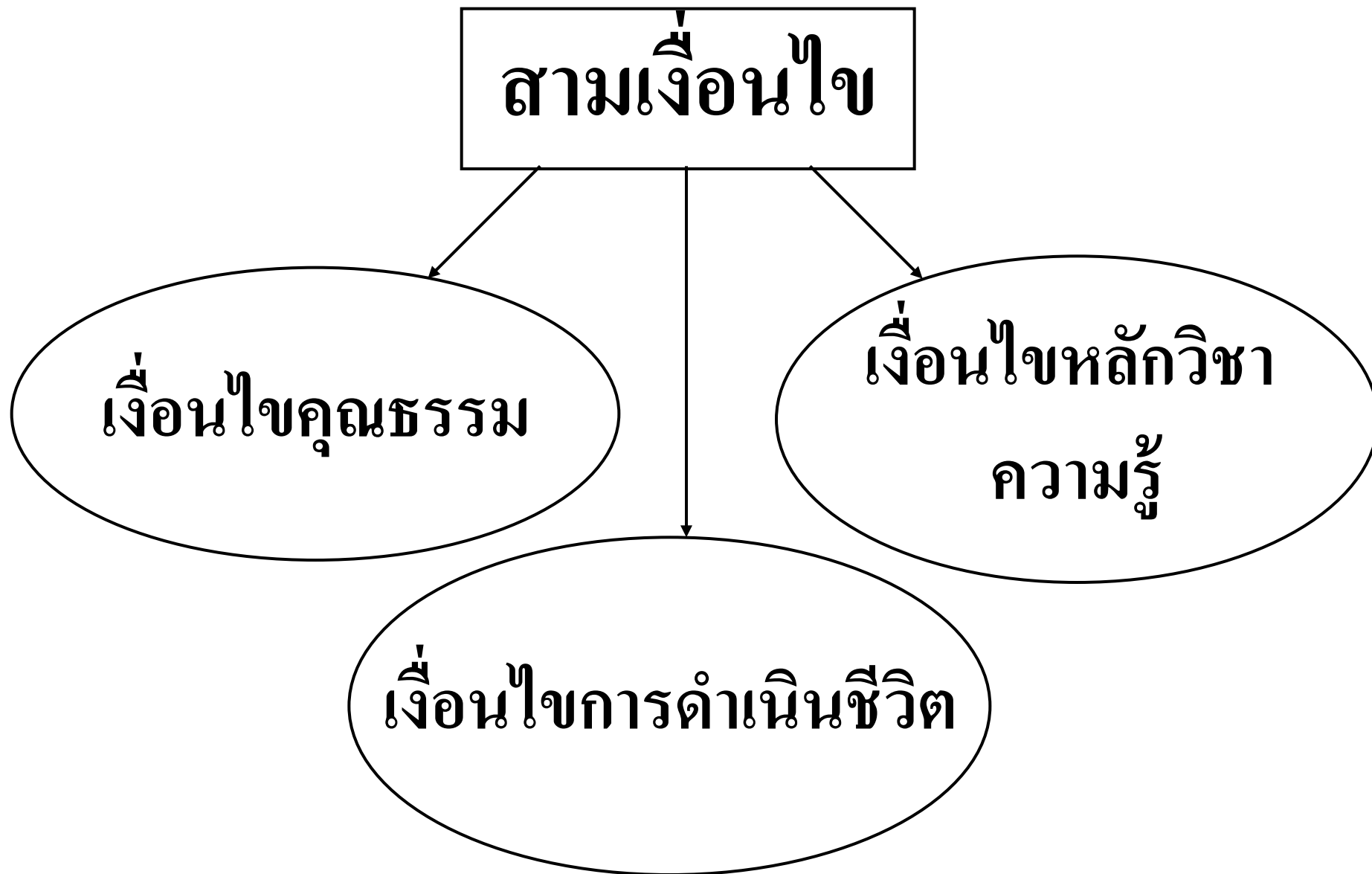
ความรอบคอบ : มององค์รวม

พิจารณาครบวงจร

เชื่อมโยงทุกภาคี

อดทน : ทนต่อความลำบากกายและใจ

ความเพียร : ทำจนสำเร็จ - ชนะอุปสรรคทั้ง
ปวง

เศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการ
รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม
สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก
ภายนอกได้เป็นอย่างดี

ผลที่
คาดว่าจะ
จะได้รับ

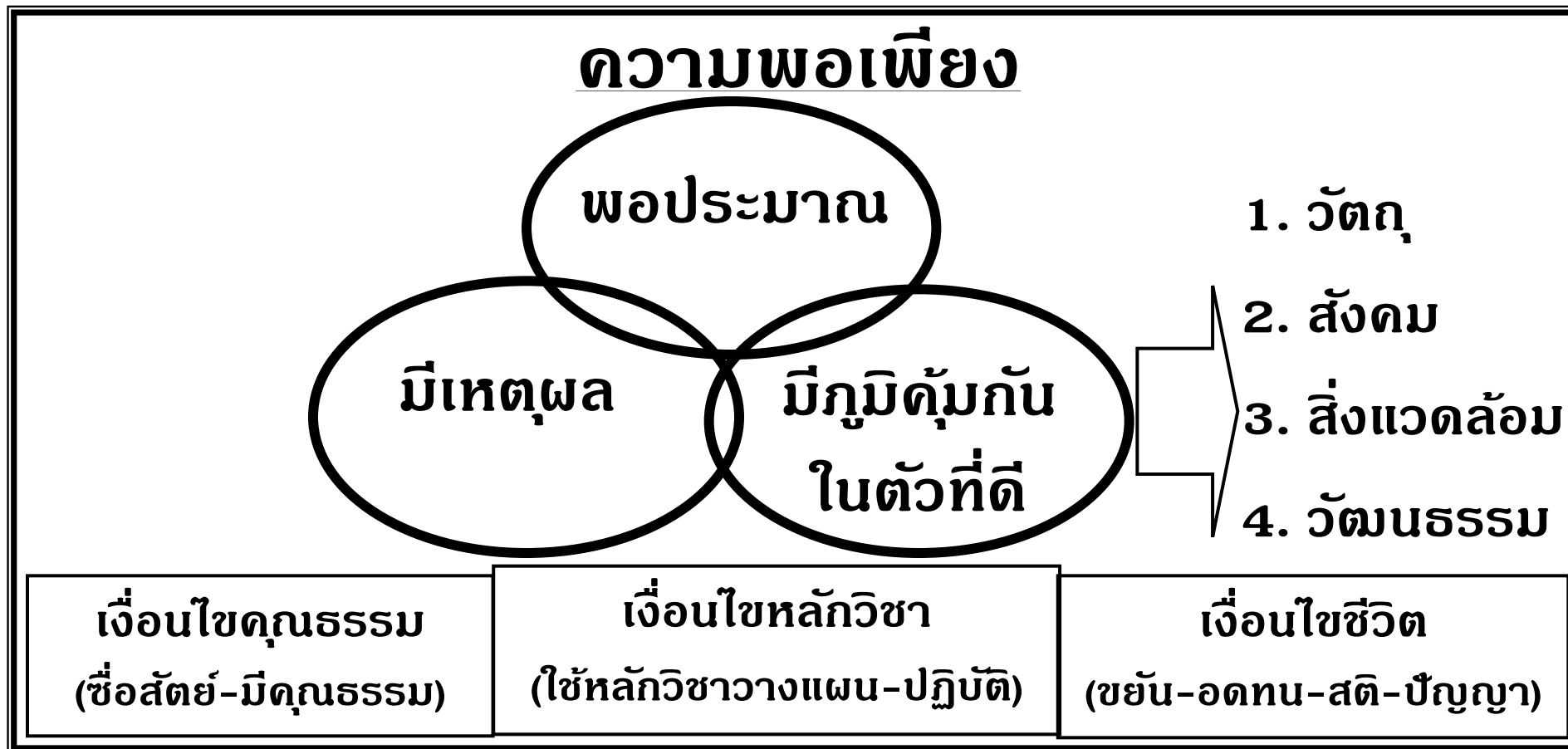
ผลการปฏิบัติ

ตามแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง”

- ก. ในภาวะปกติ : ชีวิต – การงาน – ธุรกิจ
จะเกิด “สมดุล”
- ข. ในภาวะวิกฤต : บุคคล – ครอบครัว –
องค์กร – ชุมชน – ประเทศชาติ พร้อมรับ
ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ทางสายกลาง -

นำไปสู่

สมดุล/พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อสร้าง :-

1. ระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งความสุข
2. ระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งคุณธรรม
3. ระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งความยั่งยืน